

V Praze dne 15. prosince 2010
Č. j.: 74500/2010

Otevřený dopis ministra zdravotnictví k výzvě lékařů „Děkujeme, odcházíme“

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

nespokojenost lékařského stavu nyní vrcholí a kampaň Lékařského odborového klubu, provázená značnou mírou nevkusu a pouliční rétoriky, graduje do takové míry, že považuji za povinnost přehodnotit svá dosavadní tolerantní vyjádření a zaujmout k protestům definitivně odmítavý postoj.

Příčiny špatného odměňování lze hledat již v první polovině devadesátých let minulého století, kdy se začaly objevovat počáteční vlny nespokojenosti. Plně akceptuji, že rozhořčení je u lékařů zaměstnaných v nemocnicích legitimní, neboť jejich platový standard je dlouhodobě podhodnocen a pracovní zátěž vysoká. K tomu přistupuje obecná nespokojenost s celým zdravotnickým systémem a v případě skupiny mladých lékařů nejistota u specializačního vzdělávání. Nemohu přehlížet ani mzdové podhodnocení ostatních zdravotníků, které v řadě případů rovněž neodpovídá nárokům na profesi.

Nespokojenost chápu a převzal jsem ji po mnoha ministrech zdravotnictví jako věc, kterou je třeba prioritně řešit. Trpělivě jsem poukazoval na to, že od roku 1995, kdy vznikl Lékařský odborový klub, se stav nezlepšil. Pokrok se nedostavil ani přes několik vln stávek, finančních intervencí státu, navyšování mzdových tarifních tabulek, nespočetné výměny ředitelů nemocnic a přes střídání vlád napříč politickým spektrem. Neúčinný je i zvyšující se tlak organizátorů a protagonistů akce „Děkujeme, odcházíme“ na vládu, která nemůže v nejbližších dvou letech díky hospodářské krizi a propadům státního rozpočtu další injekce do zdravotnictví dát.

Naše zdravotnictví je podfinancováno vzhledem k nárokům na ně kladeným. Přesto musím připomenout, že v posledních deseti letech se zvýšil objem peněz, protékajících našim systémem o sto procent a v posledních pěti letech o padesát procent. Fakt, že za tuto dobu výše průměrného platu lékaře vzrostla z 1,9násobku pouze na necelý 2,1násobek průměrného platu v České republice, je smutný. V systému na podstatně vyšší zvyšování mezd zdroje byly, ale nedošlo k jejich využití. Věřím ale, že k tomu dojde, jakmile se hospodářství oživí. Z vyspělých evropských zemí mají relativně nejnižší platy lékaři v Dánsku a Švédsku (2,4násobek). Nejsme tedy lepší platové úrovně zase tak vzdáleni, jak se lékaře snaží odborářští protagonisté přesvědčit. Když nyní zahájíme reformu a vydržíme do návratu hospodářské konjunktury, nemusí být čekání na zlepšení mezd nijak dlouhé.

Reforma je připravena a projde-li snaha pomoci lépe definovaného postupu *lege artis* umožnit určité limitace rozvoje medicíny a nastavení odpovědnosti zdravotních pojišťoven tak, aby nehazardovaly se vstupem

nových technologií, bude dost peněz na platy velmi brzy. Musím však připomenout, že nejde jen o reformu. Lékařský odborový klub za nízké platy napadá vládu a obrací se výlučně na Ministerstvo zdravotnictví ČR, jako na viníka vzniklé situace. Dovoluji si připomenout, že prvními nadřízenými, kteří rozhodují o výši platů, jsou primáři, eventuálně přednostové klinik. Ti rozhodují, které léky se budou předepisovat, které materiály používat a zda je vybavovat nejmodernějšími přístroji. Také samozřejmě rozhodují o tom, kolik personálu si na práci nárokují a kolik peněz půjde na odměny lékařů a sester. Nemají to lehké, ale nějaký prostor v hospodaření mají. Pak jsou tu ředitelé nemocnic, o zřizovatelích nemocnic ani nemluvě, kteří mají rovněž možnost platy ovlivňovat. Takže zodpovědných je mnoho a je trochu falešné, jestliže někteří zástupci zřizovatelů, známí profesori či nemocniční manažeři tvrdí, že viníkem je ministerstvo.

Představa, že k navýšení platů dojde v příštím roce, je v současné situaci naprosto nerealizovatelná a argumenty o zubožení lékařského stavu a požadavky na navýšení platů lékařů jsou mimo realitu. Žádná rozumná vláda nemůže, i kdyby to pokládala za jakkoli potřebné, masivně zvýhodnit lékaře právě v době, kdy krátí veřejné rozpočty a kdy by mohla očekávat vzednutí nepokojů u dalších profesí. Nebudu samozřejmě tvrdit, že vláda žádné zdroje pro krizi nemá. Pokud bude Lékařský odborový klub i nadále eskalovat své výhrůžky a lékaři, zejména z nejrizikovějších oborů jako je např. anesteziologie skutečně přestanou pracovat, budou se finanční prostředky muset vložit do systému v havarijním režimu, stejně jako například do povodněmi postižených krajů. Ty ale zdravotnictví v podobě, v jaké se nyní nachází, dlouhodobě nezachráni a povede to k chaosu, který reformní kroky zřetelně zbrzdí.

Pokusy lékařských odborů byly zprvu jen teatrálně přehnané, ale daly se tolerovat jako určitý folklór. Potom se ukázalo, že postup rebelujícího Lékařského odborového klubu a představitelů České lékařské komory se nezastaví před ničím. V návaznosti na výrazně militantní prohlášení se objevily výhrůžky lékařům, kteří se nechtěli k nátlakovým akcím připojit a množí se zprávy o tom, jak jsou svými kolegy v nemocnicích šikanováni, kteří stojí stranou. Signálů je tolik, že to již nelze považovat za ojedinělé zvěsti. Nevím, kolik lékařů je doopravdy ochotno z práce odejít, ze zcela konkrétních údajů však vím, že řada odborářských hrdinů si již zajišťuje práci tam, kde jsou místa tradičně volná a mnoho z nich se potichu domlouvá se svými řediteli či bezprostředními nadřízenými o tom, že výpovědi, až je skutečně závazně podají, vezmou zpět a práci budou mít dále zajištěnu.

V dnešní době má mladší generace lékařů mnoho možností, jak se v oblasti standardního kariérního postupu na slušně placená místa vedoucích pracovníků v rutinní či akademické medicíně nebo v zahraničí vypracovat. Je ale jasné, že i tak bude vždy dostatek dalších slušných, pracovitých a šikovných lidí, kteří zářačně nezbohatnou a jen chtějí přiměřeně a zodpovědně pracovat a dostat za to spravedlivou odměnu. Vážím si i jich a jsou vedle špiček, podnikajících lékařů a soukromých specialistů v lukrativních oborech také velmi potřeba. Hlavně kvůli takovýmto lidem bych byl rád, aby se poměry ve zdravotnictví a v platech zlepšily. Jim především se omlouvám, že to nebude hned a nemyslím, že najdou někoho, kdo by donutil vládu, hejtmany, manažery nemocnic a jednotlivé primáře, aby platy zvýšili již v příštím roce. Že to však půjde v rozmezí dvou až tří let, si jsem zcela jist.

Jako ministr, nedávno ještě podporovaný Českou lékařskou komorou, jsem předložil program reforem, které by během několika let měly poměry v našem zdravotnictví zkonsolidovat a otevřít prostor pro uměřený rozvoj zdravotnictví, při kterém by bylo i dostatek místa na zlepšení platových poměrů. Agresivita jednotlivých medicínských oborů a segmentů, které upřednostňují svůj rozvoj nad zájmy zdravotnictví jako celku, by měla být postupně přeměněna na kultivovanou diskusi. Zahájil jsem také velmi radikální kroky k optimalizaci struktury specializačního studia lékařů, k eliminaci nedůstojných vázacích dohod a k větší jistotě lékařů v malých i velkých nemocnicích. Jsem na přípravu reformních kroků a sestavení reformního týmu na ministerstvu hrdý, ale pokud k realizaci nedostaneme prostor, bude to i vaše rozhodnutí. Byl jsem a budu ochoten jednat, ale současnému hrubému nátlaku a stupňující se agresivitě Lékařského odborového klubu a ČLK již neustoupím.

Vážené kolegyně a vážení kolegové, nedomnívám se, že byste i teď měli všichni platy tak nicotné, že vám brání žít kvalitní život nebo se připravovat na své povolání. Jestli hrozbu medicínské katastrofy překleneme bez úrazu organizačního, medicínského a politického, bude pozice Ministerstva zdravotnictví ČR posílena a reforma se hladce rozjede. Nejsem z těch, kteří by své sliby zapomněli, a budu o vaše spravedlivé platy bojovat. Více vám nyní slíbit nemohu. Věřím, že se nepřidáte k těm, kteří jsou ochotni konat za každou cenu a dělat lékařskému stavu ostudu. Buďte proto, prosím, přiměřeně rozumní.

Přeji Vám dobré rozhodování a šťastný vstup do nového, snad klidnějšího, roku.

Leoš Heger

ministr zdravotnictví

